

Saagikindlustuse ja kindlustustoetuse koht põllumehe riskijuhtimise portfellis

Aadi Remmik

EMÜ Majandus- ja Sotsiaalinstituut / Cropinotech

Eesti Maaülikool

Estonian University
of Life Sciences

Ilmastikuriskide jaotus

- | Globaalsed: laia ulatusega, kujunevad pikema aja jooksul, regulaarsed:
 - | Põud
 - | Liigniiskus (külvi/koristusajal)
 - | Kuumus
 - | Pakane
- | Lokaalsed: kitsa ulatusega (võib olla ainult poolel põllul), äkilised, prognoosimatud, ebaregulaarsed
 - | Rahe
 - | Torm
 - | Paduvihm/üleujutus
 - | Öökülm
- | Talivilja talvitumise risk on kahe vahepeal

Riskide maandamine ja saagikindlustus

- | **Globaalsete** riskide vähendamiseks saab põllumees ise üsna palju ära teha:
 - | Mullale ja ilmastikule sobivad kultuurid ja külvikorrad
 - | Tööde ajastus
 - | Masinapargi reservvõimsus (harimine, külv, koristus, kuivatus)
 - | Niisutussüsteem (vähemalt teoorias)
- | **Lokaalse** riski vähendamise võimalused on reeglina üsna piiratud
- | Saagikindlustus üldjuhul täiendab muid riskijuhtimise meetmeid
- | **Riik maksab 70% kindlustusmaksest toetusena kinni** – tõstab saagikindlustuse atraktiivsust võrreldes teiste riski maandamise tööriistadega

Mõned saagikindlustuse kasutusjuhud

I Finantskohustuste katmine

- I järgmisest saagist sõltuvad laenu- ja liisingumaksud võiksid olla kindlustatud, eriti käibelaenude puhul
- I võimalik, et saagikindlustuse kulu hakkab hüvitama madalam finantseerimiskulu

I Tulevikutehingute katmine

- I kui ette müüdava vilja hind on lukus, aga müüdav kogus kindlustamata, siis asendame ühe tururiski teisega, mitte ei maanda koguriski
- I riski maandamiseks võiks tulevikutehinguid ja saagikindlustust käsitleda komplektina

I Kallid sisendid

- I mida kallimad on sisendid, seda enam tasub kaaluda saagi kindlustamist, sest seda suurem on külvamisel võetav risk
- I hävinud saagi kõrge kokkuostuhind väga ei aita

Kindlustustoetus Eestis ja Lätis

- | Haritav maa: **694 000** ha
- | Toetuse eelarve 2020: **2 000 000** eur
- | Ära kasutatud: **~50 000** eur
- | Kindlustavad üksikud

- | Haritav maa: **1 247 000** ha
- | Toetuse eelarve 2020: **10 500 000** eur
- | Ära kasutatud: **10 500 000** eur
- | Kindlustavad peaaegu kõik suuremad ettevõtted

Lätis kindlustatakse saake **100 korda** rohkem!

Oluline erinevus Eesti ja Läti kindlustustoetuses

- | EL määrus 1305/2013 lubab EL vahenditest toetada saagikindlustust minimaalselt **20%** omavastutuse määraga – see on liiga kõrge!
- | Kindlustusseltside nõutav omavastutuse määr on reeglina **8%**
- | Läti (ja Leedu) riik toetavad saagikindlustust täiendavalt oma eelarvest, et omavastutuse vahe katta
- | Läti kindlustuspoliisil on kindlustusmaksed jagatud kaheks: EL toetusega osa ja ülejäänud osa
- | **Kindlasti** oleks sellist lahendust vaja ka Eestis kui eesmärk on saagikindlustuse laialdasem kasutuselevõtt. **Juba 2022!**

Apdrošināšanas objekts:

Apdrošinātie kultūraugi:	Rapsis, Vasaras
Platība (ha):	46,43
Neatlīdzināmo zaudējumu līmenis katram laukam no tā apdrošinājuma summas (%):	8 %
Procentuālais apmērs no apdrošinātā lauka platības saskaņā ar apdrošināšanas noteikumu 6.5.3. un 6.6.3. punktu (%):	8 %
Apdrošinājuma summa:	51 537,30 EUR
Pašrisks %:	8 %
Informatīvais lauks:	3*370=1110

Apdrošinātie riski

Krusa; lietus; vētra; zibens; uguns; trešo personu prettiesiska rīcība

Apdrošināšanas nosacījumi:

Apdrošināšanas līguma periods: 28.05.2020. - 01.10.2021.

Kopējā apdrošinājuma summa: 51 537,30 EUR

Kopējā apdrošināšanas prēmija: 796,00 EUR

Polises darbības teritorija:

Apdrošināšanas noteikumi: XYZ Valdes 22.10.2019 apstiprinātie Lauksaimniecības kultūraugu apdrošināšanas noteikumi Nr.3

Apdrošināšanas prēmijas samaksas datums un summa:

Maksājumu skaits: 1

1. 01.06.2020 796,00 EUR

Īpašie nosacījumi:

- XYZ Apdrošināšanas produktu standartizētie informācijas dokumenti ir izvietoti XYZ tīmekļa vietnē sadaļā Privātpersonām www.XYZ.lv/lv/private/visi-apdrosinasanas-veidi un Uzņēmumiem www.XYZ.lv/lv/business/visi-apdrosinasanas-veidi pie katra apdrošināšanas veida
- Šī apdrošināšanas polise ir noslēgta saskaņā ar 22.10.2019. apstiprinātajiem „LAUKSAIMNIECĪBAS KULTŪRAUGU APDROŠINĀŠANAS NOTEIKUMI NR.3”, kas ir neatņemama apdrošināšanas līguma sastāvdaļa, kas elektroniski parakstīti atrodami <https://www.XYZ.lv/lv/business/lauksaimniecibas-kulturaugu-apdrosinasana#-apdrosinasanas-noteikumi>.
Pirms līguma noslēgšanas Klientam ir tiesības pieprasīt un saņemt apdrošināšanas noteikumus rakstiskā formā.
- Šī apdrošināšanas polise ir noslēgta pamatojoties uz iepriekš aizpildīto Apdrošinājuma ņēmēja pieteikumu, kas ir neatņemama apdrošināšanas līguma sastāvdaļa.
- Zibens risks- XYZ atlīdzina tiešos zaudējumus, kas radušies saistība ar zibens laikā notikušajiem bojājumiem apdrošinātajiem sējumiem.
- Uguns risks - XYZ atlīdzina tiešos ražas zudumu, ja tās cēlonis ir ugunsgrēks - uguns rašanās cēlonis ražas novākšanas tehnika, kas piedalās ražas novākšanā. Zaudējumu atlīdzības apakšlimits "uguns riskam" 30 000 EUR androšināto sējumu platībai, uguns riskam no zaudējumu summas tiek ieturēts 500 EUR pašrisks.
- Trešo personu prettiesiska rīcība- XYZ atlīdzina zaudējumus, kas radušies zādzības rezultāta, ja ir pierādāms trešās personas prettiesiska rīcība sējumu nokulšanas laikā. Zaudējumu atlīdzības apakšlimits "Trešo personu prettiesiskai rīcībai" 30 000 EUR androšināto sējumu platībai.
- Apdrošināšanas prēmija citiem zaudējumiem, ko neparedz regulas nr. 1305/2013 37.panta 1. un 2. punktā ir 159.00 EUR.
- Apdrošināšanas prēmija noteikta 637.00 EUR par apdrošinātiem riskiem, ko paredz regulas Nr. 1305/2013 37. panta 1. punktā. ja attiecīgajā lauka vienībā katras kultūraugu sugas ražas zudums skaitliskā vērtībā ir lielāks par 20 procentiem, – sējumu un stādījumu platību apdrošināšanas gadījumā.

Šis apdrošināšanas līgums ir noslēgts, izmantojot distanču saziņas līdzekļus un ir derīgs bez parakstiem.

Saagikindlustuse perspektiivsed arengud

- | Parameetriline kindlustus laieneb
 - | kindlustus ise on pigem kallis, aga käsitlemine on odav ning vaidlusi on vähe
 - | töötatakse välja uusi ilmaparameetreid, mille kombineerimisel saaks ka nt talvekahjusid sel viisil kindlustada
- | Individualiseeritud saagikindlustus
 - | Praegu põhineb kindlustusmatemaatika väga laialt üldistatud andmetel, sest täpsemaid lihtsalt ei ole
 - | Eriti valusalt lööb kõrgetele saakidele orienteeritud põllumehi, sest kindlustusele kättesaadavates andmetes on kõik põllumehed ühes "potis" ja riskihinnang toimub tervele potile ühtselt
 - | Samas salvestab tänapäevane põllumajandusettevõtte oma tootmise kohta iga päev massiivselt (suur)andmeid, millest suurt osa tegelikult eriti ei kasutata, aga mille põhjal kindlustus saaks tunduvalt paremini aru konkreetse tootja potentsiaalidest ja tulemustest
- | Lahendus:
 - | põllumees jagab kindlustusega turvaliselt oma andmeid (nt põlluraamat)
 - | lisatakse avalikud andmed (kliima, mullakaart, jne)
 - | ristvalideeritakse kus võimalik
 - | koostatakse detailne riskiprofiil
 - | = soodsam kindlustuspakkumine

Täna tähelepanu eest!